
НОМИ НАКЎ-НИСФИ ҲУСН. «Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ» мардуми моро бо ному насаби милли ба оламиён муаррифи менамояд

Ношир: Ҳайати тадорукот Санаи интишор: 31 Январ, 2025 - 16:18
[1]

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бақайдгирии давлатии асноди ҳолати шаҳрвандӣ» 2 январи соли 2025 дар таҳрири нав тасдиқ шуд ва тибқи муқаррароти ин қонун акнун ному насаби падари шаҳрвандон, ки солҳои пеш бо ғалати имлоӣ сабт гардида буданд,

тибқи «Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ» ислоҳ гардида, аз нав сабт хоҳанд шуд. Бо ин мақсад хабарнигори АМИТ «Ховар» бо Раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои филологӣ, профессор Саҳидод Раҳматуллозода ҳамсухбат гардид.

Тавре Раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти Тоҷикистон ибраз намуд, номи хуб нима ҳусн аст. Номгузори ба тифли навзод яке аз анъанаҳои қадимтарини тамоми башарият буда, дар номҳо тамаддун, андешаю маниш ва пешаю ҳунари миллат инъикос ёфта, ҳамчун маҳсули тафаккури даврони гуногуни ташаккули ҷамъият то ба имрӯз омада расидааст. Чун назари ҳар қавму миллат нисбат ба оламе, ки онҳоро ихота намудааст, мухталиф мебошад, ин гуногунандешагӣ, бешубҳа, дар номгузори низ акси худро ёфтааст.

Номгузори ба одамон аз қадимулайём байни мардуми ориёӣ дорои ҷанбаҳои гуногуни маънавӣ, мазҳабӣ, эътиқодӣ, табиӣ, таърихӣ ва милли буд. Тибқи дастури ҳидоятҳои пайвастаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, масъалаи номгузори маҳалҳои аҳолинишин ва дигар объектҳои ҷуғрофӣ, инчунин номгузори ба фарзанд ва гузаштан ба насаби миллий яке аз масъалаҳои меҳвари пешбурди сиёсати давлатӣ дар бораи забон маҳсуб мешавад.

Бояд таъкид намуд, ки мардуми тоҷик чун суннати ниёгон ва бо доштани фарҳанги бойи забонӣ ба фарзандон номҳои хушоянд ва зебоеро бо орзую умеди нек мегузоштанд. Онҳо имрӯз низ ин анъанаро идома дода, бо нияти нек ба фарзандон номи зебо мегузоранд, то онҳо лоиқи ин номи зебо гарданду бо он ба таври арзанда зиндагӣ кунанд.

Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои қорбурди ному насаби миллий фармудаанд: «Вақти он расидааст, ки дар навиштани ному насаб аз имконияти забони тоҷикӣ ва низоми таърихан ташаккулефтаи милли истифода барем. Татбиқи оқилона ва санҷидаи ин сиёсат ба эҳё ва тақвияти асолати милли мусоидати матлуб менамояд».

«Хушбахтона, Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ» аз 27 июли соли 2016 ба тасвиб расидааст, ки он дар таҳрири нав бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 март соли 2023 тибқи муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бақайдгирии давлатии асноди ҳолати шаҳрвандӣ» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия гардид. Акнун ҳар падару модар тибқи ин санади меъёрии ҳуқуқӣ ба фарзандон ном мегузорад», — изҳор намуд Саҳидод Раҳматуллозода.

Таҳияи «Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ» эҳёи арзишҳои маънавӣ ва сарватҳои бебаҳои таъриху фарҳанги милли тавассути забони милли, инчунин номгузори суннатии тоҷикӣ мебошад, ки он яке аз арзишҳои маънавии миллии мо маҳсуб шуда, аз гузаштаи дури таърихи забонамон маншаъ мегирад. Ин масъала ҳамчун рукни арзишманд мавриди таваҷҷуҳи ҷамъагии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дорад. Ин санад дастури маънавии милли ва падидаест аз даврони соҳибистиқлолии давлати мо, ки моро бо гузаштаи дурамон пайвастаю минбаъд мардуми моро бо ному насабҳои милли ва асолати миллиямон ба оламиён муаррифӣ менамояд, ки ин бевосита суннату анъанаи деринаи халқи мо аст.

Ба андешаи Раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти Тоҷикистон, аз ин феҳрист аллакай шаҳрвандони мамлакат ба хубӣ огоҳ мебошанд, ки он дорои номҳои беҳтарини тоҷикона буда, аз ду қисмат иборат аст. Дар қисмати аввал номҳои духтарона ва дар қисмати дуюм номҳои писарона оварда шудаан. Бо мақсади дуруст навиштани номҳои милли дар ҳуҷҷатгузори тарзи навишти номҳои духтаронаю писарона бо се забон – тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ ифода шудааст.

«Бинобар ин, акнун барои интиҳоби номҳои милли тибқи меъёрҳои гуногун номҳое, ки аз вожаҳои ифодакунандаи ранг, ҳайвонот (ба истиснои шер, ки дар номгузори суннатии мо ифодакунандаи далерия мардонагӣ мебошад), парандагон, ки хосияти баддоранд, бархе аз мевачоту сабзавот, ашёи рӯзгору масолеҳ ва монанди инҳо гирифта шуданд, ба феҳрист ворид карда нашуданд ва номҳо дар шакли пурра (дуруст) навишта мешаванд. Номҳое, ки аз номи пайғамбар ташаккул ёфта, давоми таърих ба ихтисор дучор шуда, дар шакли ма, мат, мама, мад, мамад, маҳмад қорбурд мешуданд, ба феҳрист дар шакли дуруст ва пурраашон ворид гардиданд: Мадкарим – Муҳаммадкарим, Нормат – Нормуҳаммад, Маниёз – Муҳаммадниёз, Шохмат – Шохмуҳаммад, Маҳмадҷон – Муҳаммадҷон ва ғайра», -гуфт ҳамсухбати мо.

Боиси ифтихор аст, ки минбаъд баъди ба тасвиб расидани ин қарор шаҳрвандон дар интиҳоби номи кӯдакон ба ғалат роҳ надода, тибқи ин феҳрист ва талаботи ин қарор, инчунин бо пешниҳоди номҳои тозаэҷод ва тоҷикие, ки ба феҳрист ворид нагардидаанд, дар мувофиқа

бо Комиссияи номгузории Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон номи хушояндро интихоб менамоянд.

«Номҳои тозаэҷод ва дар «Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ» мавҷуд набуда бо Комиссияи номгузории Кумитаи забон ва истилоҳот ҳатман мувофиқа карда мешаванд. Падару модарон бояд бештар аз номҳои миллии тоҷикӣ, ки аз гузаштаи дуру осори безаволи мо сарчашма мегиранд, истифода намоянд. Зеро ба кӯдаки навзоди хонавода гузоштани номҳои Рустам, Фаридун, Баҳром, Сиёвуш, Манижа, Гурдофарид, Сухроб, Луҳросп, Спитамен, Моҳнисо, Шаҳром, Шаҳноз, Гулноз, Маҳваш, Некбаҳт, Хушрӯз, Ҷамшед, Ҷаҳонмехр, Аҷамшер, Моҳчеҳра, Маҳлиқо, Фарангис, Моҳзода, Тавоно ва садҳо номҳои дигари соф тоҷикӣ имрӯзу фардо муаррифи миллат гардида, фарҳанги номгузории моро муайян менамоянд. Ба ин номҳо муҳри таърихӣ чандҳазорсола гузошта шудааст ва ҳеҷ қавме наметавонад онҳоро азони худ гӯяд, инҳо ҳамон зебономҳои неқмаъно ва ҳушоҳангу гӯшнавозе ҳастанд, ки бар пояи суннатҳои номгузории гузаштагон тавассути шоҳасарҳои бузурги миллиамон то ин замон омада расидаанд», - мегӯяд Раиси Кумитаи забон ва истилоҳот.

Бояд таъкид намуд, ки дар таблиғ ва амалисозии масъалаи номгузорӣ ба фарзандон тамоми кормандони Сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ дар ҳамкорӣ бо Кумитаи забон ва истилоҳот аз тариқи воситаҳои ахбори омма дар ин самт ба таври ҷиддӣ фаъолият менамоянд. Ин ҳама иқдом бевосита дар рушди масоили ному насабгузорӣ муҳим арзёбӣ мегарданд, зеро ному насаб муаррифи маънавиёт ва бузургии фарҳанги ҳар миллати соҳибфарҳанг мебошад. Ин неъматӣ маънавию анъанавӣ миллии барои мо дар даврони Истиқлоли давлатиамон насиб гардид ва мо онро бояд рушд диҳем. Забони давлатӣ ва эҳтиром гузоштан ба он, инчунин танзими номгузории шаҳрвандон дар заминаи меъёрҳои таърихӣ номгузории тоҷикӣ ба фарзандон, ки яке аз арзишҳои маънавии миллии мо маҳсуб шуда, аз гузаштаи дури таърихи забонамон маншаъ мегирад, ҳамчун рукни арзишманд ҳамеша мавриди таваҷҷуҳи хоссаи Сарвари давлатамон қарор дорад.

Пешвои миллат барҳақ мегӯянд: «Номгузорӣ рукни муҳимми забон ва инъикоскунандаи асолати миллию фарҳангии миллат мебошад».

Ҳифзи ин рукни арзишманди забон имрӯз ифтихори тамоми миллати тоҷик аст.

Баҳодиҳии муҳтаво: 5

Баҳои миёна: 5 (2 овоз)

Категория:

- [Ахбори рӯз](#) [2]

•

Манбаъ: <http://www.istilohot.tj/tg/content/nomi-naku-nisfi-khusn-fekhristi-nomkhoi-millii-tochiki-mardumi-moro-bo-nomu-nasabi-milli-ba?mini=2025-11&page=392>

Пайвандҳо

[1] <http://www.istilohot.tj/sites/default/files/field/image/%D0%A1%D0%B0%D1%85%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B4%20%D0%A0.jpg> [2] <http://www.istilohot.tj/tg/category/%D0%B0%D1%85%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8-%D1%80%D3%AF%D0%B7> [3] <http://www.istilohot.tj/sites/default/files/gallery/Kudakon-targibgari-libosi-milli-15.jpg>